

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการใช้บริการการนวดไทยในคลินิกการแพทย์แผนไทย อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในตำบลที่มีการดำเนินงานคลินิกการแพทย์แผนไทย จำนวน 5 ตำบลในอำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ คือ ตำบลสันปูเลย ตำบลสำราญราษฎร์ ตำบลตลาดใหญ่ ตำบลแม่ฮ้อยเงิน และตำบลสง่าบ้าน ซึ่งได้เปิดให้บริการตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2540 จนถึงปัจจุบัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่รับบริการในคลินิกการแพทย์แผนไทยอำเภอคอยสะเกิดที่มีการเปิดให้บริการจำนวน 5 คลินิก มีจำนวนผู้ไปรับบริการทั้งหมด 1,024 คน และผู้รับบริการการนวดไทยจำนวน 122 คน ซึ่งประกอบไปด้วยคลินิกการแพทย์แผนไทยทั้งหมด 5 คลินิก ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มประชากรและตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้มาโดยวิธีการดังนี้

1.1 ผู้ที่ไปใช้บริการนวดไทยในคลินิกการแพทย์แผนไทย จำนวน 122 คน ทำการจัดเก็บข้อมูลประชากรทุกหน่วย

1.2 ผู้ที่ไปรับบริการในคลินิกการแพทย์แผนไทยและไม่ใช้บริการนวดไทย จำนวน 902 คน เทียบจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน ดำเนินการสุ่มแบบแยกชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามตำบลที่มีคลินิกการแพทย์แผนไทย ได้ตามสัดส่วนของแต่ละตำบลดังนี้

ตาราง 1 การคัดเลือกจำนวนประชากรและตัวอย่าง จำแนกตามตำบล

คลินิกการแพทย์แผนไทย	ผู้รับบริการ ทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้บริการ นวดไทย
1. ตำบลสันปูเลย	732	236	90
2. ตำบลสำราญราษฎร์	40	16	5
3. ตำบลตลาดใหญ่	4	6	3
4. ตำบลแม่ฮ้อยเงิน	216	110	23
5. ตำบลสง่าบ้าน	32	14	1
รวม	1,024	382	122

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ใช้วิธีการเจาะจงสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในคลินิกการแพทย์แผนไทยใน 5 ตำบล ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยแห่งละ 2 คน ผู้ดำเนินการบริหารจัดการและผู้ให้บริการนวดไทยในคลินิกการแพทย์แผนไทยคลินิกละ 4 คน รวมทั้งหมดจำนวน 30 คน เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการบริหารงานในคลินิกการแพทย์แผนไทยที่เกี่ยวกับการนวดไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสาร ตำรา ผลงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และศึกษารูปแบบของการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ผู้ศึกษากำหนดเครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยในการเข้ารับบริการการนวดไทยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

โดยมีเกณฑ์ในการคิดคะแนนดังนี้

คำถามเชิงบวก (Positive)

3	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
1	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

คำถามเชิงลบ (Negative)

1	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
3	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารในคลินิกการแพทย์แผนไทย ใน 5 ตำบลที่จัดเก็บข้อมูล

จุดประสงค์ในการสัมภาษณ์เป็นการรวบรวมข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อต้องการทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในคลินิกการแพทย์แผนไทยที่เกี่ยวกับการนวดไทย เพื่ออธิบายเสริมในข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น นโยบาย คุณภาพในการให้บริการ ความสม่ำเสมอในการให้บริการ สิ่งแวดล้อม

เกณฑ์ในการประเมินผลคะแนนมีเกณฑ์ในการประเมินผลคะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.00	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับบริการมาก
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับบริการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับบริการน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาข้อความให้มีความชัดเจนเหมาะสม แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

2. หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้ไปใช้บริการคลินิกการแพทย์แผนไทย ในอำเภอคอยสะแกจำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ตรวจสอบความสอดคล้อง

ภายในของเนื้อหา (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอน บาค (Cronbach method)

3. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ไปจียนำ เช่น ความรู้ต่อการนวดไทย ทักษะการนวดไทย ความเชื่อต่อการนวดไทย คำนิยมต่อการนวดไทย การรับรู้ต่อการนวดไทย ตอนที่ 3 ไปจียสนับสนุน และการยอมรับของบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ญาติ เพื่อน บุคลากรทางการแพทย์ และตอนที่ 4 ไปจียเอื้อ เช่น การบริการ ระยะทาง เวลา และความสามารถ การได้รับข้อมูลข่าวสารมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอน บาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวม .8514

4. นำแบบสอบถามที่ได้หาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ครอบคลุมมากขึ้น และนำไปใช้เก็บรวบรวม ข้อมูลกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายอำเภอคอยสะเกิด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลได้ ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าสถานีอนามัย และชี้แจงรายละเอียดขอความร่วมมือจากอาสาสมัครสาธารณสุขเกี่ยวกับแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาสาสมัครสาธารณสุขนำไปให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถาม
4. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนหลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป
5. การเก็บข้อมูลผู้บริหารในคลินิกการแพทย์แผนไทยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ เจาะลึกด้วยตนเอง ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ พร้อมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม จำนวน 24 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าสถิติ และหาข้อสรุปต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS for Windows

ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)